

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตของโครงการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการจัดการศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2554 ซึ่งเกิดจากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามวิถีอิสลามไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา ดังนี้

1. การวางระบบบริหารจัดการของโรงเรียนให้เป็นไปตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงโดยเน้นวิถีอิสลาม ใช้เป็นหลักในการบริหารจัดการและประสานกับทุกภาคส่วนในการใช้ทรัพยากรการบริหารทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ สภาพแวดล้อมอย่างคุ้มค่า เป็นประโยชน์สูงสุดเพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และสามารถพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นเศรษฐกิจพอเพียงบูรณาการการวิถีอิสลามเพื่อสร้างค่านิยม โดยหลักสูตรและสาระเรียนรู้ในห้องเรียน บูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนในทุกระดับ เพื่อให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรด้านการศึกษามีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำหลักคิด หลักปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการสู่การเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ของทุกช่วงชั้น

3. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเน้นวิถีอิสลาม โดยผ่านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน ที่มีการจัดกิจกรรมให้แก่ผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกพอเพียงให้เด็กและเยาวชน โดยผ่านการทำกิจกรรม เช่น กิจกรรมช่วยเหลือสังคม รักสิ่งแวดล้อม สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น อันจะทำให้เด็กและเยาวชนดำเนินชีวิตโดยอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมอย่างเกิดประโยชน์และมีความสุข และอยู่ร่วมกับนิเวศวิทยาได้อย่างสมดุลและยั่งยืน

4. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยแนวทางการนำแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการศึกษาตามวิถีอิสลามเพื่อให้สอดคล้องกับชุมชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

5. การนำไปพัฒนาบุคลากรให้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน โดยเน้นการปฏิบัติงานทางสายกลางตามหลักการศาสนาอิสลาม และพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน โดยการส่งเสริมคุณลักษณะความพอประมาณ ความมีและการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว (อุดมพร อมรรธรรม, 2549)

ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 138 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากหน่วยศึกษา โดยใช้สูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของยามานะ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 โรงเรียน จากนั้นทำการสุ่มด้วยวิธีการแบบแบ่งชั้น โดยแบ่งตามจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และแบ่งตามขนาดโรงเรียน ได้แก่ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ จากนั้นจึงสุ่มอย่างง่ายโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามจำนวนที่ได้ดังกล่าวด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายทุกจังหวัดและทุกขนาดโรงเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าวิเคราะห์หาค่าประกอบเป็นข้อมูลที่ได้จากโรงเรียนทุกขนาด

การกำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูลใช้เกณฑ์อัตราส่วนสูงสุดของการกำหนดกลุ่มตัวอย่างสำหรับ ในอัตราส่วนตัวแปรต่อผู้ให้ข้อมูล จำนวน 30 คน โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนละ 10 คน ได้แก่ ประธานกรรมการสถานศึกษา ครูใหญ่ หัวหน้าฝ่ายงาน หัวหน้าหลักสูตรสายสามัญศึกษา หัวหน้าหลักสูตรกลุ่มสายอิสลามศึกษา ครูจากหลักสูตรสายสามัญศึกษา ครูจากหลักสูตรสายอิสลามศึกษา ผู้เรียนที่เป็นประธานและกรรมการสถานักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และ 4 รวมผู้ให้ข้อมูล 300 คน

วิธีการดำเนินการวิจัย และสถานที่ทำการทดลอง/เก็บข้อมูล

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ โรงเรียนในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย

2. จัดทำเครื่องมือ คือแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม เพื่อให้บุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม และจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) เน้นผู้บริหารสถานศึกษาและผู้นำชุมชน

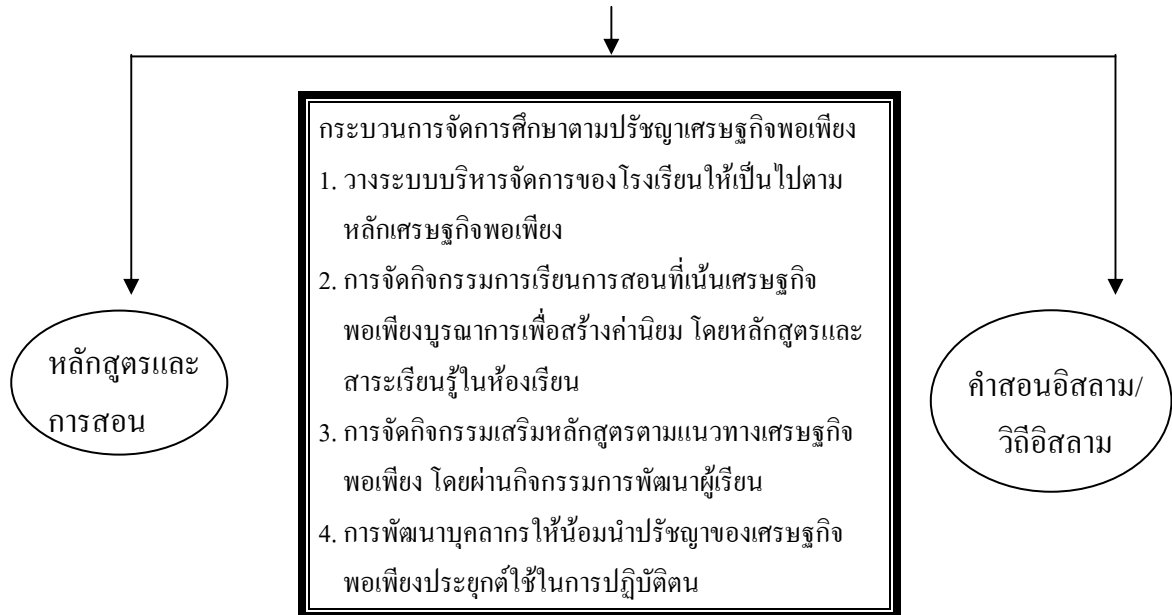
3. เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการเก็บข้อมูลร่วมกับผู้ช่วยนักวิจัยและจัดหาผู้ช่วยเก็บข้อมูลในพื้นที่ ที่มีความรู้ความเข้าใจภาษาและวัฒนธรรมมุสลิม จำนวน 3 คน (จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส จังหวัดละ 1 คน) ดำเนินการเก็บข้อมูลตามแผนการวิจัยที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น

3.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั้งแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และการจัดสัมมนากลุ่มย่อย โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาจากการสัมภาษณ์ สำหรับข้อมูลจากแบบสอบถามวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.2 สรุปผลและรายงานผล

กรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย

การจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งแบ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ เพศ สถานภาพ คำถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ ตามตัวเลือกที่กำหนดเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 การจัดการหลักสูตรตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale อ้างถึงใน ชิดชนก เจริญเชาว์, 2539 : 163-164) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ ซึ่งจะมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้คะแนน 5 คะแนน
เห็นด้วยมาก	ให้คะแนน 4 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ให้คะแนน 3 คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ให้คะแนน 2 คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้คะแนน 1 คะแนน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด ให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะของการนำหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัยและการหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการเรียนการสอน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เน้นการศึกษาพื้นที่โรงเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

2. สร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัดเกี่ยวกับการศึกษาการจัดการหลักสูตรตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มี 3 ตอน คือ

2.1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเพศ วุฒิการศึกษาที่ได้รับสูงสุด สายงานที่รับผิดชอบ และจังหวัดที่โรงเรียนสังกัด

2.2 ศึกษาแบบวัดการจัดการหลักสูตรตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นใหม่ โดยนำเอารายละเอียดของหลักสูตรต่างๆ จากการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอปรึกษาโครงการวิจัย เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนเพื่อแก้ไข ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และให้ข้อเสนอแนะในเนื้อหาโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นหลักของความคาดหวังของผู้บริหาร บุคลากร นักศึกษา ตามวิธีการของโรวินลลีและแฮมเบิลตัน (Rovinelli and Humbleton) อ้างถึงใน อ้อมใจ วงษ์มณฑา (2552 : 49) โดยข้อใดที่ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปจะเลือกไว้ใช้ และนำข้อเสนอแนะมาแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ซึ่งจะแนบให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาไว้ในแบบสอบถามที่สร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ระดับดังนี้

คะแนน + 1	เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับลักษณะของระดับความคิดเห็นด้านนั้น
คะแนน 0	เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับลักษณะของระดับความคิดเห็นด้านนั้นหรือไม่
คะแนน -1	เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่เกี่ยวข้องหรือไม่สอดคล้องกับระดับความคิดเห็นด้านนั้น

จากนั้นนำเครื่องมือที่ผ่านการพิจารณาคำนวณหาค่าความตรง (Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Index of Item Objective Congruence) ดังนี้ (อ้อมใจ วงษ์มณฑา, 2552 : 50)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดปัตตานี ซึ่งไม่ได้ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 โรงเรียน แล้วนำผลการตอบแบบสอบถามมาหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

5.1 การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient of Alpha) ของครอนบัค (Cronbach, 1990 : 204) ดังนี้

$$\alpha_k = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α_k แทน ความเชื่อมั่นของแบบวัด
 S_i^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ
 k แทน จำนวนข้อของแบบวัด

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วมาตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่งและหาค่าความเชื่อมั่น เพื่อให้ได้ความสมบูรณ์มากที่สุด แล้วนำไปดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนตามที่ต้องการแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งได้กำหนดขั้นตอนไว้ ดังนี้

1. หาค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามตัวแปรเพศ วุฒิการศึกษาที่ได้รับสูงสุด สายงานที่รับผิดชอบ และจังหวัดที่โรงเรียนสังกัด แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

2. วิเคราะห์การจัดการหลักสูตรตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้วิธี หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นภาพรวมและรายด้านเพื่อต้องการ

ทราบระดับความเห็นโดยภาพรวมและรายด้าน แล้วนำไปแปลผลโดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ของ วัน เดชพิชัย, 2532 : 11) ซึ่งแบ่งคะแนนเป็นช่วง ๆ มีความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายความว่า ความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายความว่า ความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายความว่า ความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายความว่า ความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 หมายความว่า ความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.1 คำนวณหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยใช้สูตร (Rovinelli and Hambleton อ้างถึงใน พงรรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 177) ดังนี้

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน คำนวณความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหา

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละข้อ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์

แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 161)

$$\alpha_k = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S^{2_{xi}}}{S^{2_{xi}}} \right]$$

α_k แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

k แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

$\sum S^{2_{xi}}$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

$S^{2_{xi}}$ แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมของเครื่องมือทั้งฉบับ

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สูตร (ประคอง กรรณสูตร, 2538 : 11)

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละข้อ} \times 100}{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด}}$$

2.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ใช้สูตร (Norusis, 1990 : B-66) ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

2.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร (อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2536 : 64)

$$SD = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	คะแนนของแต่ละตัวในกลุ่มตัวอย่าง
	n	แทน	จำนวนข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง